

Forord

Førre skrift i serien var eit jubileumsskrift til laget sitt 70-årsjubileum, men skriftet har òg eit lite jubileum i år: Nummeret du held i handa er nemleg den tiande utgåva av Musikk og tradisjon. Ettersom heile historia til skriftserien vart presentert i første nummer, er dette likevel ikkje markert på annan måte enn at me nemner det her.

Denne utgåva er ei samling frie artiklar frå norsk folkemusikkforskning, men kan likevel delast inn i to tema: Dei to første artiklane er knytt til arkiv-, bibliotek- og museumssektor og er djupdykk inn i to av dei mangfaldige folkemusikksamlingane rundt om i landet. Dei to siste artiklane handlar om endringar i stiluttrykk over tid etter ytre impulsar.

Astrid Nora Ressem ser i sin artikkel nærare på Nasjonalbiblioteket si samling av skillingstrykk. Ressem tar her føre seg sjølve trykksaken og ser nærare på forholdet mellom denne og viseteksten. Ho tar lesaren gjennom historia til skillingstrykka i Norden, og diskuterer kva ein kan lesa ut frå produsenten sine val av papirtype, skrifttype og illustrasjonar, og korleis dette har påverka distribusjonen, bruken og spreinga av visene i ulike tids-epokar.

Artikkelen til Cecilie Authen omhandlar folkeminnegranskaren og museumsmannen Rikard Berge, som mellom anna dokumenterte folkemusikk-utøvarar med nedteikningar, fonograf og fotografi. Authen har tatt føre seg samlinga etter Berge ved Telemark Museum, der han òg var styrar i 35 år. I artikkelen ser ho nærare på det folkemusikkrelaterte innhaldet i fonogram- og fotografisamlinga, og kva motiv Berge kan ha hatt for innsamlinga si.

Samstundes med utviklinga av den moderne hardingfela på midten av 1800-talet, gjekk utøvarane over frå å bruka den eldre, konkave kortbogen til å bruka den moderne langbogen. Med utgangspunkt i denne overgangen ser Siri Dyvik i sin artikkel på korleis dette kan ha påverka spelestilen og

ført til stilendringar i hardingfeletradisjonane, med vekt på Hardanger, Tysnes, Suldal og Bjerkreim. Basert på erfaringsbasert kunnskap frå over 40 år som hardingfeleutøvar, deler Dyvik erfaringar ho har gjort seg gjennom sine eigne praktiske utprøvingar med kortbogen.

«Gammeldansswing i Nord-Trøndelag» er namnet på Marit Vestrum sin artikkel. Artikkelen er basert på eit dokumentasjonsprosjekt gjort i Nord-Trøndelag frå 2016 til 2018, der ho dokumenterte framføringa av amerikansk dansemusikk spelt av dansespelmenn med røter i den lokale runddanstradisjonen. Omgrepet «gammeldansswing» er hennar eige, og er brukt som nemning på den amerikanske dansemusikken i repertoaret til dei dokumenterte spelmennene og den særskilde spelestilen deira.

Til slutt kjem faste postar som rapportar frå konferansar norske folkemusikk- og folkedansforskarar har deltatt på det siste året og samandrag av folkemusikkrelaterte masteroppgåver frå 2019. Diverre fall Astrid Nora Ressem sin rapport ut frå manuset til skriftet i fjor. Me beklagar dette og rapporten har i staden kome med i år.

Etter at skriftet hamna i ein utfordrande økonomisk situasjon pga. redusert støtte frå tidlegare faste tilskotsivarar, har laget spurt institusjonsmedlemmane etter eit bidrag til ein økonomisk støttedugnad for skriftet. Me vil med dette få takka alle som har bidratt med økonomisk støtte til skriftet i 2019:

Norsk senter for folkemusikk og folkedans

FolkOrg – Organisasjon for folkemusikk og folkedans

Agder folkemusikkarkiv

Folkemusikkarkivet for Telemark

Nordnorsk Folkemusikksamling, Tromsø Museum, Universitetet i Tromsø
Valdresmusea

Ole Bull Akademiet

Folkemusikkarkivet Sør- og Midt-Gudbrandsdalen, Gudbrandsdalsmusea
Sogn og Fjordane fylkeskommune

Førdefestivalen

Folkemusikkarkivet for Rogaland, Ryfylkemuseet

Folkemusikklinja ved Vinstra vidaregåande skule

Universitetet i Sørøst-Noreg ved Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk

Takk òg til artikkelforfattarane, dei anonyme fagfellene, redaksjonsrådet, redaksjonen, Novus forlag og alle andre som har bidratt til skriftet.

God lesnad!

Sveinung Søyland Moen
januar 2020